

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

44

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-23-0

BRNO 2003

9395458

BRNO 2003

280, -

PŘEHLED VÝZKUMŮ 44

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: infor@iabrno.cz
Odpovědný redaktor:	doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Ing. Petr Škrdla, PhD., Mgr. Balázs Komoróczy, PhDr. Lubomír Šebela, CSc., PhDr. Jiří Doležel, Dana Gregorová, Alice Del Maschio
Na titulním listě:	Středověký hrádek Vratěnin, okr. Znojmo. Foto: Miroslav Bálek
Tisk:	Bekros
Náklad:	350 ks

© 2003 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

Veselá, P. – Zůbek, A. 2002b: Podivín. Stará radnice (Masarykovo náměstí 2). Nálezová zpráva č. 41/02 uložená v archivu Archaia Brno o.p.s.

Resumé

Podivín (Bez. Břeclav), Masaryk Platz 2. Mittelalter, Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

PODIVÍN (okr. Břeclav)

Ulice U Mlýna. Středověk, novověk. Sídlištní aktivity. Záchraný výzkum.

V souvislosti s výstavbou nového povrchu komunikace a současným hloubením kanalizace na ulici U Mlýna v Podivíně proběhl 27. srpna 2002 na ploše předmětné stavby záchraný archeologický výzkum. Provedla ho Archaia Brno, o.p.s.

Geomorfologicky se lokalita nachází na plochem návrší, které tvoří nejzápadnější a částečně izolovaný výběžek střední části Dyjskomoravské pahorkatiny, zvedající se nad plochou a velmi širokou nivou řeky Dyje a jejího severního přítoku Trkmanky. Nadmořská výška prostoru se pohybuje kolem 170,00 m n. m.

Poněvadž výkop (hloubka cca 0,60 m) pro podkladové vrstvy pod vlastní povrch budované komunikace zasáhl jen recentní a novověké navážky, soustředil se vlastní archeologický výzkum v podstatě jen na trasu hloubené kanalizace. Ta se táhla od č.p. 9 až na křižovatku ulic U Mlýna a Palackého (cca 60 m). Dno jejího výkopu šlo v průměru ještě o 0,80-1,0 m hlouběji než předvýkop pro povrch komunikace. Při šířce výkopu 0,90 m byla pro archeologický výzkum zvolena metoda dohledu nad vlastní těžbou trasy kanalizace a následná rekonstrukce a dokumentace vzniklých profilů. Oba řezy (severní i jižní) si naprosto odpovídaly.

Dokumentován byl tudíž jen profil severní, a to ve dvou úsecích. První, začínající u zmiňované křižovatky, byl dlouhý 32 m (P1+P2+P3+P4), druhý (P5) měl délku 2,80 m a nacházel se v prostoru před domy č.p. 7 a 9.

„Spojujícím“ prvkem v celém rozsahu výkopu byla při jeho dně zachycovaná pravěká kulturní vrstva (s.j. 118). Na ni dosedal horizont (síla snad až 0,40 m) vrstev představujících pozůstatky osídlení 12. až počátku 13. století (jednoznačně s.j. 117 a snad i s.j. 116 a 106). Následovalo souvrství (síla v průměru asi 0,60 m) představující aktivity 13. až počátku 14. století (lze uvažovat, že i včetně s.j. 102). Zbytek profilu (především tedy s.j. 100), ač neposkytl žádný datační materiál, bude asi pak již nutné považovat za novověké, popřípadě až recentní navážky. Výkop kanalizace zachytil také dvě na maltu pojené kamenné zdi (s.j. 900 a 901). Jejich interpretace vzhledem ke zkoumanému rozsahu je nejasná. Jejich původ je možné na základě získaných poznatků klást do období středověku (13. století). Ovšem pro nedostatečně početný soubor získaného datačního materiálu nelze tento závěr brát za stoprocentní.

Závěrem lze říci, že archeologický výzkum byl díky daným podmínkám ve svém výsledku spíše výzkumem zjišťovacím. Jednoznačně prokázal intenzivní sídelní využívání daného prostoru od pravěké éry (nejméně od 1300 před Kristem), přes středověk až do dnešních dnů. Vzhledem k rozsahu výzkumu se ovšem nedá blíže hovořit o charakteru osídlení v tom kterém období. K tomu by byla schopna přinést informace pouze akce prováděná na dostatečně velkém prostoru

metodou plošného archeologického výzkumu. Týká se to i jednoznačného určení jednotlivých časových horizontů. V nastíněném pohledu je tedy do budoucna nutné vyžadovat bedlivé archeologické sledování veškerých zemních zásahů v tomto prostoru, nejméně v celé jihozápadní části města Podivína (Veselá – Zůbek 2002).

Peter Kováčik, Petra Veselá, Antonín Zůbek,
Archaia Brno o.p.s.

Literatura:

Klanicová, E. 1997: Podivín v pravěku. Zamyšlení nad ochranou archeologických památek. In: Podivín. Vlastivědný sborník jihomoravského města. Podivín, 89-95.

Kuča, K. 2002: Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezku 5. díl.

Veselá, P. – Zůbek, A. 2002: Podivín, ulice U Mlýna (kanalizace, stavba komunikace). Nálezová zpráva č. 40/02 uložená v archivu Archaia Brno, o.p.s.

Resumé

Podivín (Bez. Břeclav), U Mlýna. Mittelalter, Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

POLNÁ (okr. Jihlava)

Zámek, parc.č. 741, 742. Středověk, novověk. Sídlištní aktivity. Záchraný výzkum.

V souvislosti s výměnou VN a NN v okolí zámku v Polné provedli na podzim 2002 pracovníci Archaia Brno, o.p.s., záchraný archeologický výzkum. Sledovaný výkop vedl od křižovatky ulic Smetanova a VI. Pitnerové po západním okraji ulice Žejdlicovy až k věži jižní brány zámku, dále přes nádvoří k východní bráně. Odtud se stočil na sever, vedl obloukem kolem opevnění, dále podél Tyršovy aleje až ke křižovatce ulic Na Pešince a Resslerovy.

Lokalita se zčásti nachází na severozápadním svahu „Celestýnského kopce“, na jehož ostrožně, sevřeně z východní strany Ochozským potokem a ze severozápadní Šlapankou (Jamenským potokem) s rybníkem Peklo, zaujímá místo polenský hrad, resp. zámek. Zčásti je situována do prostoru někdejšího východního a severního hradebního příkopu a zčásti se nachází na tělese náspu hráze původně středověkého rybníka Peklo. Nadmořská výška lokality se pohybuje od 490 do 510 m n. m. Podloží je tvořeno horninami tzv. krystaliniky, které jsou součástí moldanubika – jižní části Českého masívu.

Výzkum proběhl formou dohledu nad výkopy. Výkop pro kabel v úseku ulice Žejdlicovy, jižně zámku, vedl z převážné části těsně podél vnějšího věnce opevnění a dosáhl svou hloubkou geologického podloží, které zde představuje navětralá skála. Za nejstarší antropogenní aktivity lze považovat terénní úpravu s komunikační úrovní a další komunikační úroveň. Tento fakt naprosto koresponduje s polohou dokumentovaných situací na přístupové komunikaci do hradu a svědčí o snáhách jeho obyvatel o odpovídající úpravu povrchu této komunikace. Bohužel vzhledem k absenci datovatelných movitých archeologických nálezů se lze jen dohadovat o přesné dataci těchto uloženin. S velkou pravděpodobností však můžeme usuzovat na pozdně středověké, resp. raně novověké stáří. Následují stratigraficky mladší uloženiny (maltovina, maltovina

s četnými kameny a cihlová suť). Ty dokládají čilý stavební ruch na hradě v období pozdního středověku, resp. raného novověku. Situace opět z důvodu absence datovatelných nálezů nelze přesněji časově zařadit. Tyto stavební, respektive stavebně destrukční aktivity překrývají terénní úpravy, rámcově zařazené do období novověku. Nejmladší uloženinou v těchto místech je recentní terénní úprava, která jediná obsahovala jak datační materiál (technický porcelán z 2. poloviny 20. století), tak i druhotně uložené fragmenty středověké stavební keramiky. Ve zbývajících úsecích výkopu bohužel nebyly zachyceny archeologické situace (Kováčik – Veselá 2002).

Peter Kováčik, Archaia Brno, o.p.s.

Literatura:

Kováčik, P. – Veselá, P 2002: Polná. (Okolí zámku – výměna VN a NN). Nálezová zpráva č. 51/02 uložená v archivu Archaia Brno, o.p.s.

Resumé

Polná (Bez. Jihlava), Schloss, Parc. Nr. 741, 742. Mittelalter, Neuzeit, Siedlung, Rettungsgrabung.

REŠICE (okr. Znojmo)

Intravilán obce. Středověk. Sídliště. Záchraný výzkum.

V jihozápadní části intravilánu obce se podařilo zachytit několik zahloubených objektů, které můžeme zařadit do průběhu 15. století.

Zdeněk Čížmář, ÚAPP Brno

Resumé

Rešice (Bez. Znojmo). Bebauter Teil der Gemeinde. Mittelalter. Siedlung, Rettungsgrabung.

ROKYTNÁ (okr. Znojmo)

Intravilán obce. Středověk. Sídliště. Záchraný výzkum.

Severně, v těsné blízkosti kostela sv. Leopolda, se podařilo na zahradě p. Krause (amatérského spolupracovníka ÚAPP

Brno) zachytit v liniovém výkopu důležitou stratigrafickou situaci. Ta dokládá kontinuitu osídlení jádra někdejšího hradiška hradské soustavy na pomezí znojemského a brněnského údelu. V profilu výkopu byla zjištěna původní úroveň podlahy domu s dalšími kulturními vrstvami, které lze podle keramiky zařadit do průběhu 13. století (obr. 34).

Intravilán obce. Doba mladohradištní. Hradiště. Záchraný výzkum.

Na základě oznámení p. Krause se podařilo na ploše novostavby RD (zahrada č. p. 116) v severovýchodní části obce zachytit mohutnou kulturní vrstvu a několik drobných zahloubených objektů. Přes absenci archeologických nálezů můžeme, podle analogických nálezů, zařadit tyto objekty do průběhu 11.-12. století.

Zdeněk Čížmář, ÚAPP Brno

Resumé

Rokytná (Bez. Znojmo). Bebauter Teil der Gemeinde. Mittelalter. Siedlung, Rettungsgrabung.

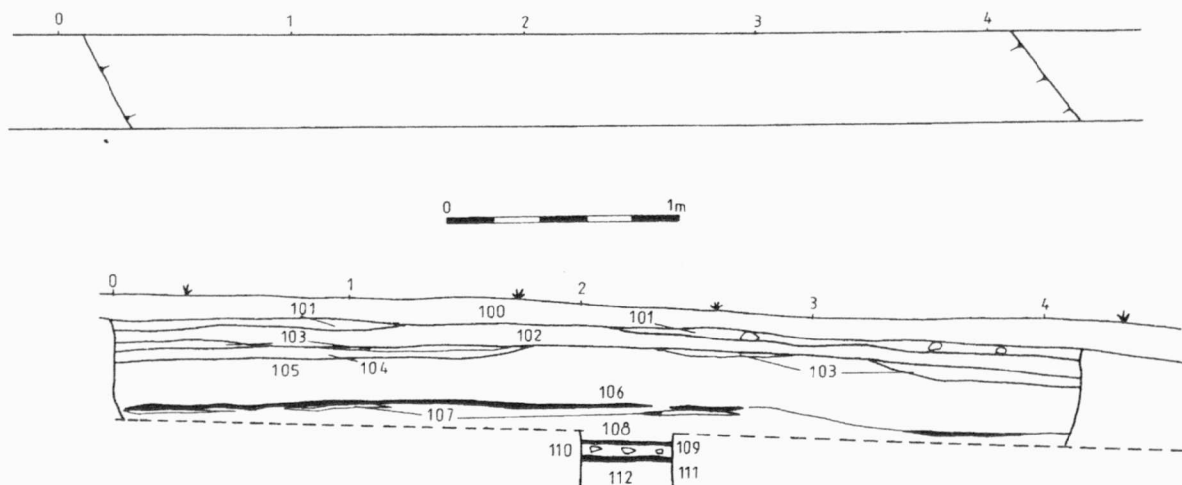
RYTÍŘSKO (okr. Jihlava)

Novověk. Záchraný výzkum.

V souvislosti se stavbou „ZS 62347 Rytířsko – věž“ proběhl v květnu 2002 archeologický výzkum. Jeho účelem byl dohled a eventuální záchrana archeologických památek, ohrožených realizovanou stavbou. Lokalita leží cca 725 m jižně od osady Rytířsko, na okraji pole. Výzkum nepřinesl žádné archeologické zjištění, vyjma recentních zemědělských aktivit. Archeologické podloží zde představovala písčité kamenitá hlína, pokrytá půdním typem.

Novověk. Záchraný výzkum.

V souvislosti s realizací elektropřípojky k stavbě „ZS 62347 Rytířsko – věž“ proběhl v září 2002 archeologický výzkum. Jeho účelem byl dohled a eventuální záchrana archeologických památek ohrožených realizovanou stavbou.

Obr. 34. Rokytná (okr. Znojmo). Půdorys a profil zachycené části domu z průběhu 13. století. Rokytná (Bez. Znojmo). Grundriss und Schnitt des Hauses aus dem 13. Jh.